

Huiszwaluwtil Moergestel, broedseizoen 2021

Inventarisatie

Na 2 jaar op verzoek van Sovon deze huiszwaluwtil te hebben gemonitord, zijn we dit jaar verder gegaan. Opnieuw is er gedurende het hele broedseizoen gemonitord door tellers van vogelwerkgroep IVN Oisterwijk en vogelwerkgroep Midden-Brabant¹. Eenmaal per 2 weken hebben 2 ervaren tellers minimaal één uur per keer gemonitord waarbij de tellers ieder één helft van de til in de gaten hielden. Zoveel mogelijk is er op dinsdag, woensdag of donderdag gemonitord.

De monitoring is begonnen in week 17 (30 april), de laatste controle was week 37 (8 sept). In totaal 21 weken². De waarnemers hadden vooraf geen informatie over eerdere waarnemingen om zo objectief mogelijk te zijn.

Geschiedenis

November 2016 is deze til door ons geplaatst aan de Scheerman, tegenover Regenbeemdeke. In de nabijgelegen wijk broedde een huiszwaluwkolonie die ieder jaar kleiner werd omdat boeiboorden werd vervangen door trespa en er veel nesten verwijderd werden. Meteen in 2017 werd in 5 kommetjes succesvol gebroed (4-11-13-18-21³).

Het jaar erop waren 7 kommetjes bezet (3-4-17-18-21-22-28). Onduidelijk is hoeveel broedgevallen er waren, en zo ja, of deze geslaagd waren of niet. In de wijk werd nog één natuurlijke nestkom gevonden.

In 2019 werd er in 12 kommetjes gebroed en waren er 11 geslaagde broedgevallen. Een broedgeval. Eén mislukt broedgeval met 2 dode jongen (mogelijk is er één jong uitgevlogen) en 2 kommetjes met onzekere waarnemingen die niet te interpreteren waren. In 2 kommetjes konden we 2 broedsels vaststellen.

In 2020 werden cascoranden afgebouwd en ook een complete kom. Er waren dat jaar 25 kommetjes bezet, met in totaal 38 broedsels.

¹ B van Beerendonk, B. van Beerendonk, K vd Logt, G vd Weerden, J Op 't Hoog, G vd Kaa, H Nilsen, F. Mathijsen, P van Gestel, E. Fonken

² Resultaten per inventarisatieronde, zie bijlage 3

³ Zie bijlage 2 voor de nummering van de kommetjes

2021

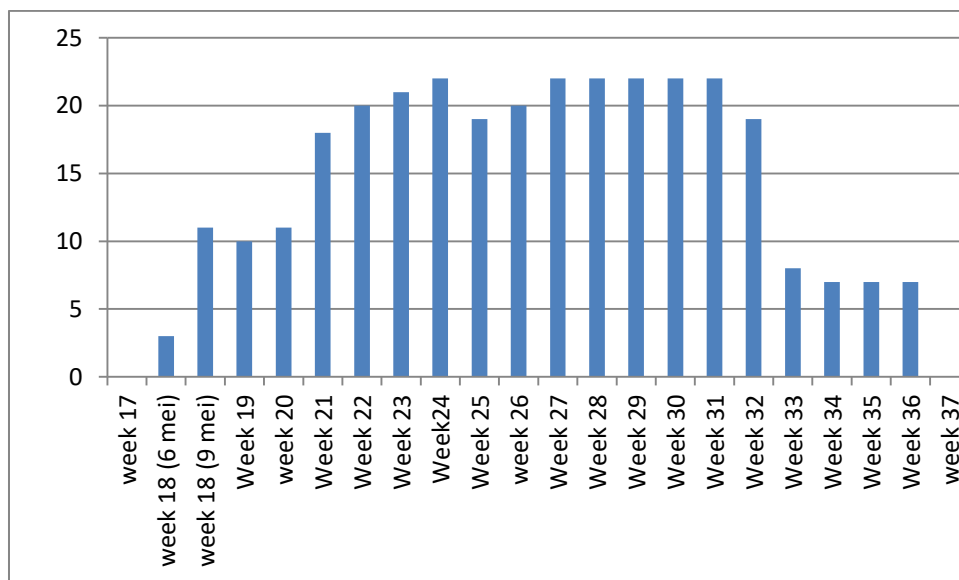
Eind april werden er af en toe wat rondvliegende huiszwaluwen gezien, pas in de eerste week van mei waren er op 6 mei enkele kommetjes (3) bezet, 3 dagen later waren dat er al 11. De top van het broedseizoen lag tussen week 21-32, dus van eind mei tot begin augustus.

In 2020 werd er, na heftige regenval half juni, driftig gebouwd maar dit jaar beperkten de metselwerken zich tot wat reparaties. De natuurlijke nestkom uit 2020 is behoorlijk beschadigd en werd niet gebruikt, ook aan de 3 cascoringen (23-25) was geen enkele activiteit te zien.

Tot slot cascoring 1 en 14. Hierin is zeker niet bebroed maar er waren wel waarnemingen van huiszwaluwen in deze deels natuurlijke nesten.

In de nabijgelegen wijk zijn ook dit jaar geen huiszwaluwnestplaatsen aangetroffen, ook niet bij een nabijgelegen huis waar nestkommen zijn opgehangen (100-200 meter verderop).

Na de eerste bewoning in 2017 is geen lokgeluid meer gebruikt. Het weiland waar de til staat, fungeert als losloopgebied en wordt normaal gesproken druk bezocht. In het begin van het broedseizoen is het afgesloten in verband met broedende weidevogels, later is het weer toegankelijk. Gedeeltelijk wordt het dan ook gebruikt als begrazingsgebied voor schapen.

Aantal bewoonde nestkommen

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal kommen bezet ⁴	5	7	12	25	25
waarvan cascoring, natuurlijk aangebouwd	-	-	-		6
Natuurlijke nestkom	-	-	-	1	-
Kommen met 1 broedsel	5	7	7	12	2
Kommen met 2 broedsels			2	11	20
Kommen met 3 broedsel				1	
Mislukte broedsels			1		
Totaal aantal geslaagde broedsels	5	7	11	38	42
Bijzonderheden	1)	1)	2)	3)	4)

- 1) Niet planmatig geïnventariseerd. Enkele malen gecontroleerd op bewoning.
- 2) Van 2 kommen waren te weinig gegevens om conclusies te trekken. Zeker bewoond maar waarschijnlijk geen geslaagde broedgevallen. Wel invliegers steeds maar nooit jongen gezien. In één kom zaten twee dode jongen klem in de invliegopening.
- 3) 1x vervolglegsel na predatie
- 4) Twee kommen slechts een paar weken bezet, de ene in het begin van het broedseizoen (week 23-24), de andere kom op het einde van het seizoen (week 35-36).

Gebruik codes (zie bijlage 1)

Voor de volledigheid zijn deze codes bijgevoegd maar wij hebben ze dit jaar niet gebruikt omdat gebleken is dat interpretatie van gedrag erg lastig is en erg varieert van waarnemer tot waarnemer. Dat gaf vaak verwarring. Dit jaar hebben we de waarnemers gevraagd het gedrag te beschrijven.

Aantal jongen

Ons inziens is het praktisch onmogelijk iets met zekerheid over het aantal jongen per broedsel te zeggen. Twee jongen in de uitvliegopening zegt iets over het minimum aantal maar even goed kan het een broedsel van 3 of 4 zijn. Ook kan er gedurende de nesttijd een jong sneuvelen, vandaar dat wij kijken naar aantal broedsels. In alle gevallen waarin we regelmatig jongen hebben gezien, zijn we uitgegaan van een geslaagd broedsel.

⁴ Totaal 19 nestkommen en 9 cascoringen waarvan er 5 afgebouwd zijn tot nest. Totaal 25 nestkommen

Plannen 2022

Hoewel er in de directe nabijheid van de toren (angs de oevers van de Reusel klei te vinden is, wordt hier weinig gebruik van gemaakt. Alle kommetjes zijn inmiddels bezet maar er is ruimte om meer nestgelegenheid te creëren. We willen dan ook extra kommetjes op gaan hangen. Dit op een zodanige manier dat de nestjes na afloop van het broedseizoen verwijderd kunnen worden waardoor we de nesten kunnen inspecteren.

Overige tillen

De andere huiszwaluwtil aan de Akkerweg en die in Berkel-Enschot en Udenhout zijn ook dit jaar niet bezet. Af en toe zijn er wel foeragerende huiszwaluwen gezien bij de til in Berkel-Enschot. Door technische problemen zijn er dit jaar geen loggeluiden gebruikt.

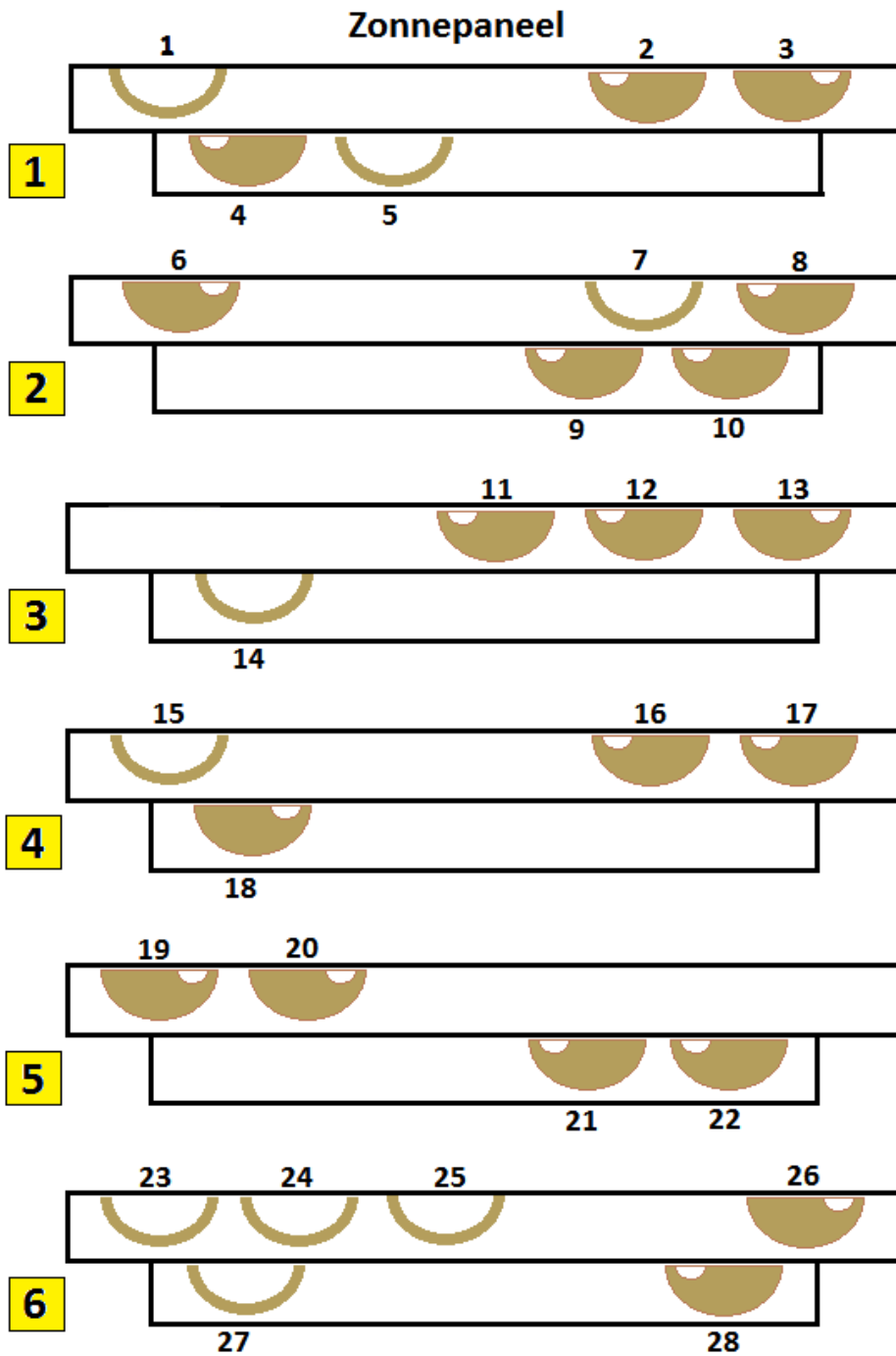
Bijlage 1: codering Sovon

NESTCODES			
NESTBOUW	B1	Nest minder dan de helft af	LET OP! * Sluit elk legsel af met een C-code (nacontrole)!
	B2	Nest meer dan de helft af	
	B3	Nest af (inclusief kunstnesten)	
EIFASE	E1	Oudervogels wisselen elkaar frequent af, vogels blijven slechts enkele minuten op nest (eileg)	
	E2	Adult ca. 45 min. op het nest, oudervogels wisselen elkaar vervolgens af, geen gevechten bij de ingang (eieren bebroed)	
NESTJONGENFASE	N1	Jongen gevoerd door oudervogels en/of adulten verlaten het nest met poepzakjes en/of jongen met kale kopjes en oranje bekjes zijn zichtbaar in de nestopening (kleine jongen)	NACONTROLE C1 Nest succesvol, jongen (waarschijnlijk) uitgevlogen C2 Nest mislukt (geen jongen uitgevlogen), oorzaak onbekend C3 Nest mislukt, vroegtijdig afgevallen C4 Nest mislukt, opzettelijk door mens verwijderd C5 Nest mislukt, eieren of jongen gepredeerd, vul indien bekend predator in bij opmerkingen C6 Nest mislukt, gekraakt door andere soort, vul soort in bij opmerkingen C7 Nest mislukt, door andere bekende oorzaak (vul in bij opmerkingen)
	N2	Jongen gevoerd door oudervogels en/of jongen bij nestopening zichtbaar met verenpluimpjes aan beide kanten van de kop (halfvolgroeide jongen)	
	N3	Jongen gevoerd door oudervogels en/of volledig bevederde grote jongen zichtbaar in nestopening (grote jongen)	
	N4	Jongen af en toe gevoerd door ouders en/of grote, volledig bevederde jongen vliegen in en uit nest	

Weinig metselwerk dit jaar. Van het kommetje rechtsonder is de nestopening een beetje dichtgemetseld maar de cascoring is enkel in gebruik als rustpunt.

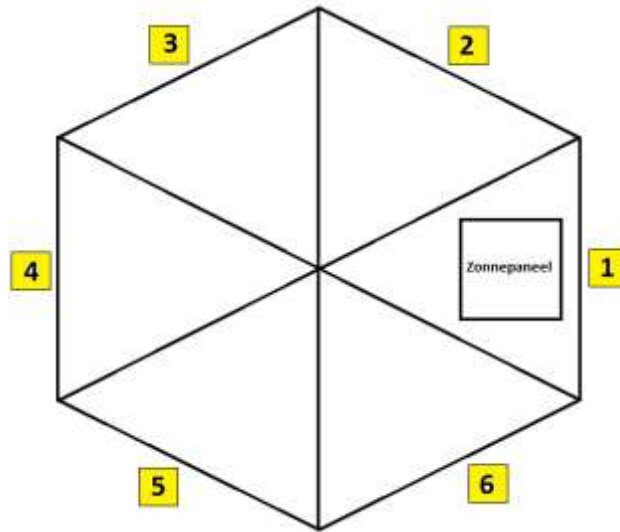
Bijlage 2: schematisch overzicht nestplaatsen Zwaluwtil De Scheerman Moergestel

Kunstkommetjes, genummerd zoals in het schema

Cascoringen, genummerd zoals in het schema

1-6 De gele nummers zijn de secties. Sectie 1 zijn de ribbels onder het zonnepaneel. En dan tellen tegen de klok in.

Bijlage 3: waarnemingen per week

HUISZWALUWTEL MOERGESTEL 2021											
		casco 1	nestkom2	nestkom3	nestkom4	casco5	nestkom6	casco7	nestkom8	nestkom9	nestkom10
week 18	6-mei										
week 18	9-mei										
Week 19	16-mei										
week 20											
Week 21	28-mei										
Week 22	1-jun										
Week 23	11-jun										
Week24											
Week 25	21-jun		2 grote jonge	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	
week 26											
Week 27	9-jul										
Week 28											
Week 29	20-jul		2 grote jong	bewoond	grote jongen	grote jongen	grote jongen	voert in de kom	jongen	metseidend?	2 jongen, middels
Week 30											
Week 31	2-aug		jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen	jongen
Week 32											
Week 33	20-aug				jongen			grote jongen	grote jongen	jongen	
Week 34											
Week 35		grote jongen			jongen				grote jongen		grote jongen
Week 36											
Week 37											

Richel 1-2, gericht op zuid-zuidoost

HUISZWALUWTEL MOERGESTEL 2021									
		nestkom11	nestkom12	nestkom13	casco14	casco15	nestkom16	nestkom17	nestkom18
week 18	6-mei								
week 18	9-mei								
Week 19	16-mei								
week 20									
Week 21	28-mei								
Week 22	1-jun								
Week 23	11-jun	jongen	jongen		2 huiszwaluwen	mogelijk ne	jongen	jongen	jongen
Week24									
Week 25	21-jun	jongen	jongen						
week 26									
Week 27	9-jul								
Week 28									
Week 29	20-jul	grote jongen	jongen	jongen		kleine jonge	grote jonger	grote jonger	grote jonger
Week 30									
Week 31	2-aug	grote jongen	jongen	grote jongen		grote jonger	grote jonger	jongen	grote jonger
Week 32									
Week 33	20-aug					grote jonger	jongen		
Week 34									
Week 35						grote jongen			
Week 36									
Week 37									

Richel 3-4, gericht op noordoost-noord

HUISZWALUWTIL MOERGESTEL 2021											
		nestkom19	nestkom20	nestkom21	nestkom 22	casco23	casco24	casco 25	nestkom 26	casco27	nestkom 28
week 18	6-mei										
week 18	9-mei										
Week 19	16-mei										
week 20											
Week 21	28-mei										
Week 22	1-jun	???									
Week 23	11-jun		jongen	jongen	jongen						
Week24											
Week 25	21-jun			jongen	jongen				jongen		jongen
week 26											
Week 27	9-jul										
Week 28											
Week 29	20-jul	grote jonger	grote jonger	grote jonger	bewoond				jongen	kapot	jongen
Week 30											
Week 31	2-aug	grote jonger	grote jonger	grote jonger	jongen				jongen		jongen
Week 32											
Week 33	20-aug		jongen	jongen							
Week 34											
Week 35			jongen	jongen							
Week 36											
Week 37											

Richel 3-4, gericht op noordwest-zuidwest